

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยวิชาการ วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ของปีที่ 5 ซึ่งในปีกองบรรณาธิการได้พิจารณาขยายพื้นที่ทางวิชาการจากเดิมปีละ 4 เล่ม เป็นปีละ 6 เล่ม เพื่อขยายฐานรองรับกับความต้องการของผู้นิพนธ์ที่จะนำเสนอบทความให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน พิจารณากลับกรองเพื่อความสำเร็จของบทความก่อนการตีพิมพ์ให้เกิดคุณภาพสูงสุด ทั้งนี้เพราะบทความวิชาการที่อยู่ในวารสารฯ นั้นต่างก็มีข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ ที่จะเป็นนวัตกรรมหรือส่งผลกระทบ (Impact) ระดับบุคคล องค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยในฉบับนี้ประกอบด้วย บทความวิจัย 19 บท บทความวิชาการ 6 บท และบทวิจารณ์หนังสือ 1 บท ซึ่งทางกองบรรณาธิการได้มีการคัดเลือกมานำเสนอเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทเชิงสถานการณ์ ดังนี้

องค์ความรู้และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับสาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์นั้น ฉบับนี้เริ่มที่ผลการศึกษาศึกษาการสื่อสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของประชาชนเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยาของพระอธิการแสงอรุณ ขยาภินนโท (อ้อยผดุง) และคณะ พบว่ามีพรรคการเมืองและนักการเมืองได้ใช้สังคมออนไลน์เพื่อสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ไลน์ และอินสตาแกรมเพื่อประโยชน์ทางการเมือง ขณะที่การศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรีของ ยุทธนา ประณิตินันพบว่า สื่อสารทางการเมือง การเลือกตั้งวัฒนธรรมทางการเมือง และการกล่อมเกลางานการเมือง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการรับรู้และเสริมสร้างบทบาททางการเมืองแก่ประชาชนให้แสดงออกมากขึ้น ในส่วนของปัจจัยการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการกระจายอำนาจกับการเมืองภาคประชาชนของเทศบาลตำบล ในจังหวัดชัยภูมิ ของ พิทักษ์พงศ์ กางการนั้น จากการศึกษาพบว่า ผู้นำ สมาชิก กระบวนการบริหารงาน การพึ่งพาตนเอง และการจัดสรรงบประมาณกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อเรื่องข้างต้น ส่วนการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ของ ธนวัฒน์ กิดา และคณะนั้นพบว่า หากมีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการให้บริการประชาชน จะทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น ส่วนการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมชุมชนไทหล่มในเขตเทศบาลเมืองหล่มสักอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ของ พัชรมณต์ พร้อมเพียรพันธ์ พบว่า หากท้องถิ่นและชุมชนสร้างหรือพัฒนาสิ่งดึงดูดใจ ความง่ายต่อการเข้าถึง การมีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก และกิจกรรมนันทนาการจะทำให้

ให้การท่องเที่ยวเน้นบรรลุยังวัตถุประสงค์มากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เยาวชนของตำบลแม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ของ พระธวัชชัย อานนโท (ใจประการ) และคณะ ที่ศึกษาแล้วพบว่าการเรียนรู้จากครู จากพี่ จากเพื่อน จากการฝึกปฏิบัติ จากสื่อ จากแหล่งเรียนรู้ จากเอกสาร จากการแข่งขัน และการประกวด จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในเรื่องข้างต้นมากขึ้น ส่วนการสร้างแอปพลิเคชันให้กับเทศบาลตำบลเพื่อการบริหารจัดการรถรับ-ส่งผู้สูงอายุไปรักษาที่สถานพยาบาล ของ เนาวรัตน์ ปิ่นอำนาจ และคณะนั้นพบว่า หากมีการเรียกรถฉุกเฉินเพื่อเคลื่อนย้ายผู้ป่วยผ่านแอปพลิเคชันจะทำให้ประชาชนในตำบลนั้นเกิดความพึงพอใจสูงขึ้นเพราะเกิดความสะดวกมากขึ้น สุดท้ายในประเด็นเรื่องแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรของสายการบินในประเทศไทย ของ ตระกูล จิตวัฒนากร จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาความรู้โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการทำงานมีส่วนในการสร้างสมรรถนะและสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรมากขึ้น

ในส่วนขององค์ความรู้ในทางครุศาสตร์และการบริหารการศึกษาจากการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักอริยฐานธรรม 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ของ พระบุญรุ่ง สมบุญโณ และคณะ พบว่า การส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาเรียนรู้ต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำคำของบประมาณ การมอบหมายงานในสิ่งที่บุคลากรถนัด และการประสานงานกับชุมชนจะทำให้การบริหารโรงเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น ขณะที่แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ของ อภิสิทธิ์ พรหมศิริและคณะ พบว่า หากมีการวางแผนในการจัดหางบประมาณ มีการบำรุงรักษา สร้างการมีส่วนร่วม และมีการพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นประจำจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา ส่วนแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ของ จริยพร แต่งชุดและคณะ พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูบริการชุมชนทุกด้าน มีการประชาสัมพันธ์สองทาง และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ของ ธนานนท์ แสงทอง ทาบและคณะ พบว่า หากผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน สร้างการมีส่วนร่วม ยึดหลักประโยชน์สุขของสังคมหรือชุมชน และยอมรับในความแตกต่างหลากหลายจะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการบริหารที่ดี

สำหรับแนวทางการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ของ บุญธิดา แก้วทอง และคณะ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารควรมีการสื่อสารที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการรับรู้และปฏิบัติตรงกัน และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันก็ต้องหมั่นสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ความเป็นกัลยาณมิตร มอบหมายงานตามศักยภาพของบุคคล และจัดการความขัดแย้งอย่างเข้าใจและเป็นกลาง ส่วนแนวทางการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตามหลักสัปติสัทธิธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จากการศึกษาของ รัชณี ดวงแก้วและคณะ พบว่า ผู้บริหารควร สร้างส่งเสริมให้กับครูและบุคลากรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและมี ส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาแนว ทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปติสัทธิธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ของ จุฑารัตน์ ทศไกรและคณะที่พบว่า ผู้บริหารต้องรู้ หลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ จุดเด่น จุดด้อย ความพอดี ความเหมาะสม ความแตกต่างหลากหลายใน งานวิชาการเพื่อนำไปสู่การสร้างประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล โรงเรียนและชุมชนรอบข้าง และจาก การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบยั่งยืนตามหลักสัปติสัทธิธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียน เอกชนจังหวัดกำแพงเพชร ของภาวิณี วัฒนพรหมและคณะ พบว่า ควรพัฒนาภาวะผู้นำของ ผู้บริหารซึ่งจะต้องเข้าใจถึงความจำเป็นและความสำคัญในบทบาทหน้าที่ มีการส่งเสริมให้เกิดการมี ส่วนในองค์กร รู้จักลำดับความสำคัญ และหมั่นการพัฒนาตนเองให้คิดอย่างเป็นระบบ ส่วน การศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 10 ของ อรอนงค์ แจ่มจรัสและคณะนั้นพบว่า ผู้บริหารควรยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาและร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทาง ทิศทางเดียวกันเพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา นอกจากนั้นหากมีการนิเทศการศึกษาก็ จะเป็นหนึ่งในตัวช่วยการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้จากการศึกษาของ สถาพร สมอุทัย พบว่า ในการบริหารการศึกษานั้นการนิเทศการศึกษาจะเป็นตัวช่วยสำคัญในการ ส่งเสริมผู้เรียนเกิดการเรียนด้านความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือเจตคติจน ผสมผสานกันออกมาเป็นสมรรถนะของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละ บุคคลโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในด้านองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนานับการศึกษา พรหมวิหาร 4 ในฐานะการเจริญ ภาวนาในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ของ พระนิพนธ์ ฐานวโร (คำภาสี) เป็นการแผ่จิตที่ประกอบด้วย ความ เมตตา ความกรุณา ความมูทิตา และอุเบกขา ถือเป็นนิมิตการภาวนาที่จิตมีสมาธิแนบแน่น มีนิเวรณ 5 ถูกข่มไว้ และพรหมวิหารภาวนาจะทำให้จิตเกิดความสงบที่ไม่มีขอบเขตหรือไม่มีประมาณ ขณะที่ การศึกษาของ เสาร์คำ ใส่แก้ว เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการลงโทษพระสงฆ์กับ กระบวนการยุติธรรมคณะสงฆ์ไทย พบว่า การลงโทษพระสงฆ์ในปัจจุบันยังมีช่องว่างของกฎหมาย และมีการให้อำนาจแก่ฝ่ายบ้านเมืองมากอยู่พอสมควร จึงเกิดความเหลื่อมล้ำในการใช้กฎหมาย และส่งผลให้พระภิกษุที่ได้รับโทษจากช่องว่างของกฎหมาย ไม่สามารถกระทำกิจของสงฆ์ได้ ตามปกติ จึงอยากเสนอให้มีการลงโทษที่ไม่ต้องสิ้นสุดลงด้วยการสละสมณเพศ เพื่อให้การปกครอง คณะสงฆ์เกิดความสงบเรียบร้อยและพระสงฆ์รูปนั้นสามารถปฏิบัติกิจของสงฆ์ต่อไปได้ ซึ่งกรณีนี้ถือเป็น ความป่วยของสังคมพุทธและสังคมไทยอีกโรคหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษากรณี ที่ สังคมไทยป่วยด้วยโควิดที่จะต้องแก้ไขปัญหาด้วยปัจจัยสามจิตกับหนึ่งทัศน ของพระครูสิริปฏิริทศน์ และคณะ ที่พบว่า จากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องแก้ไขปัญหาดูแลเริ่มจากที่ทุกคน ทุกฝ่ายจะต้องมี

จิตสำนึก จิตอาสา จิตสาธารณะ และมีวิสัยทัศน์ รู้ผิดชอบชั่วดี รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร รู้จักคิดถึงคนอื่น และมองการเปลี่ยนแปลงของโลกใบนี้เป็นไปตามสภาวะของความเป็นจริง

สุดท้ายมีบทความวิชาการที่ว่าด้วยการศึกษาประวัติ ประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ การถวายบายศรีเจ้าพ่อพญาแล ของ สำนวนท์ ด้านภักดี ที่พบว่าหลังจากเจ้าพ่อพญาแลถูกประหารชีวิตแล้ว มีชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างศาลเพียงตาขึ้น พอถึงฤดูกาลเดือน 6 วันพุธแรกได้นำเครื่องบวงสรวงสังเวยมาเซ่นไหว้เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาที่มีต่อเจ้าพ่อพญาแลและเป็นการส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชน ให้อยู่เย็นเป็นสุข และขอให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล เพื่อให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ จนเกิดเป็นงานประเพณีบุญเดือน 6 และการถวายบายศรีแด่เจ้าพ่อพญาแลเป็นประจำทุกปีมาจนถึงปัจจุบัน ขณะที่ ศุภชัย โชติทอง และคณะได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง ตีคู่กับพลังพิเศษแห่งการปลุกต้นไม้กับการเรียนรู้จากประสบการณ์สู่การแปรเปลี่ยนและเยียวยาสังคม ซึ่งพบว่าทักษะการเรียนรู้ของตัวละครตีสุนั้นเป็นไปตามขั้นตอนในวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb กล่าวคือ มีการเปิดรับประสบการณ์จากการไปเรียนรู้ในสถานที่จริง มีการสังเกตอย่างใคร่ครวญ มีการนำประสบการณ์ที่ผ่านการสังเกตมาประมวลเป็นแนวความคิด และมีการนำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่ประมวลได้มาประกอบใช้ในการลงมือแก้ปัญหา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

บรรณาธิการวารสารวิจัยวิชาการ